

JÕHVIKAS

SOOMAA SÕPRADE INFOLEHT

NR. 57
veebruar
2017

UUDISED ja KROONIKA

4.06.2016 – „Sääsepirina Alguse Kontsert“ Mardu talus.
12.06.2016 – Õppepäev ”Loodusest lauale“ Tipu Looduskool (*edaspidi TLK*).
12.06-18.06.2016 – Endiste välisvabatahtlike töölaager TLK.
20.06.-22.06.2016 – Laste looduslaager TLK.
28.06.-30.06.2016 – Soomaa rahvusparki noore looduskaitse kursuse „Junior Ranger 2016“.
2.07.2016 – Niitmisvõistlus „Soomaa Vikatimees“.
3.06.-5.06.2016 – Ühepuulootsiku ehituse koolitus.
24.07.-6.08.2016 – Rahvusvaheline ehituslaager TLK.
3.08.2016 – Tõramaal avati Soomaa naiste kindanäitus.
8.08.-12.08.2016 – Noorte loovtöölaager TLK.
22.08.2016 – Suvine suurvesi 229 cm üle Riisa nulli.
10.09.2016 – „Kaks kohviringi ümber Soomaa“.
11.09.2016 – Matkasarja „Liikudes Soomaal avastame loodust“ kanuumatk.
25.09.2016 – Matkasarja „Liikudes Soomaal avastame loodust“ orienteerumisretk Ruunaraipel.
30.09.-1.10.2016 – Sooülikooli aastaseminar „Kultuuripärand“.
15.10.-16.10.2016 – Soomaa rahvusparki noore looduskaitse sügisseminar „Junior Ranger 2016“.
27.10.2016 – Loodusõhtu „Paigalinnud“ Kõpu külastuskeskuses.
6.11.2016 – Naha töötlemise õpituba Tõramaal.
23.11.2016 – Sügisene suurvesi 226 cm üle Riisa nulli.
24.11.2016 – Soomaa koostöökogu.
24.11.2016 – Näituse „Mets läks moodi“ avamine Tõramaal.
24.11.2016 – Loodusõhtu „Kellele kuuluvad hiied?“ Kõpu külastuskeskuses.
7.12.2016 – Soomaalt lahkus aasta viimane karavanimatkaja (FIN).
29.12.2016 – Aastalõupidu TLK.

Tänavune tali on lumega suhteliselt kitsi olnud, see-eest on aga jääd olnud ohtrasti. Nagu juuresoleval pildil näha, sabistas aastavahetusel Soomaal vihma ning heinamaad olid lumest lagedad. Kellel pealehakkamist ja täpset tabamist, on saanud mööda Soomaa jääväljasid uiskudega kihutada. Aeg-ajalt on jõgede vesi kallaste vahelt välja valgunud ja üksikud külmad ööd on luhad katnud jääkoorikuga.

Sügisene varajane lumi koos hilisema suure sulaga tõstsid mullu novembrikuus veetaseme 226 cm üle Riisa nullpunkti. See on juba selline veetase, mis loksutab laineid luhtadel ja metsa all ning kohati voolab vesi üle Kildu-Tõramaa maantee. Vaikne uduvihm ja vahelduvad külmakraadid aga langetasid veetaset, nii et jaanuari lõpupäevadel oli Halliste jõe veetase 76 cm, mis on 29 cm madalam kui palju aastane keskmine.

Peale selle, et Soomaal jõgedes veetase kõigub, juhtub siinkandis ka muud

põnevat. Nagu lehest lugeda, võib loota, et seegi aasta tuleb sama tegus kui mullune. Tipu Looduskool korraldab rida üritusi ja koolitusi, et inimesi loodusele ja loodust inimestele lähemale tuua. RMK korraldab matkaradasid ja mehitab looduskeskust. Suuremad korraldustööd on plaanis Ingatsi ja Kopra-
raja matkarajal. Ettevõtjate õlule jääb Soomaa praktiline tutvustamine nii jõgedel, metsas kui rabas. Keskkonnaamet peab silma peal, et kaitsealal askeldamine kohalikule elustikule vastukarva ei oleks. Ühises töös saab korraldatud nii mitugi traditsiooniks saanud ettevõtmist nagu näiteks niitmisvõistlus Soomaa Vikatimees, Haabjate ehituse koolitus, Sooülikooli sügisseminar.

Vahepeal aga soovitame vaatamata sombusele ilmale Soomaal ringi jalutada, kuulata kuidas vesi puukstelt tilgub, kuidas vesi kraavides vuliseb ja kuidas rasvatihane alustab esimeste kevadiste trillerdustega.

RAHVUSVAHELINE MÄRGALADE PÄEV
4. veebruar 2017
Kell 11 Soomaa looduskeskuses, Tõramaal

TALIMATK SOOMAAAL 23.-26. veebruar 2017

Seitse aastat tagasi läksime ühe Saksa noortegrupiga kaheksa päevasele talimat-kale. Matkasime mööda jõgesid, üle ra-bade ja läbi metsade, kaasas kõetav mat-katelk ja matkakelgud. Ilm oli imeilus, päevad ja ööd selged ja meel hea. Kuna looduskool ostis endale eelmisel aastal samasuguse kõetava telgi, siis tekkis soov ettevõtmist korrata. See kord küll ainult nelja päevase retkega.

Alustame räätsadega neljapäeval Tipust ja liigume Pääsma laane ja Tõramaa puisniidu kaudu Soomaa kesku-se poole, avastame Kuresoo raba ja tee-me laupäeva õhtul Karuskosel sauna.

Rohkem infot matka kohta Tipu Loo-duskooli kodulehel: <http://tipulooduskool.ee/slash-programm/4-paevane-talimatk-soomaal>

LIIKUDES SOOMAAAL AVASTAME LOODUST

Märtsis 2017. alustab taas eelmisel aastal palju vahvaid elamusi pakkunud matkasari „Liikudes Soomaal avastame loodust“. Sel aastal ootame matkasõpru esimesena talvisele jalgsimat-kale. Nagu eelneval aastal kuuluvad iga matka juur-de ka põnevad ja meeleolukad ülesanded, natuke tarkuseteri ja maitsev toit.

Algaval hooajal on kavas 4 matka, mille täpsemad kirjeldused ja toimumis-paigad avaldame jooksvalt oma kodule-hel www.tipulooduskool.ee ja [facebookis](https://www.facebook.com/tipulooduskool). Matkade toimumisajad võiksid aga matkasellid juba kalendrisse kirja panna:

talvematk 5.03.2017
kevadmatk 7.05.2017
suvematk 13.08.2017
sügismatk 1.10.2017

„Liikudes Soomaal avastame loodust“ on 2016. aastal käivitatud matkasari, mil-le eesmärgiks on tutvustada inimestele Soomaa erinevaid paiku ning liikumis-võimalusi ja näidata rahvuspargi ilu kõi-kidel aastaegadel mitte ainult suurvee ajal. Osalema ootame 3-4-liikmelisi selts-kondi, kes naudivad looduses liikumist ja mõnusat seltskonda.

HAABJA EHITUS TIPU LOODUSKOOI

27.-28. mai
30. juuni-1. juuli
27.-28. juuli.

On saanud traditsiooniks, et igal suvel korraldatakse Soomaal haabja ehitamise õppepäevi. Eelmisel aastal oli ühepuu-lootsiku ehituse koolitus Tõramaal, rah-vuspargi keskuses. Ülemöödunud aastal Saarisoo. Sel aastal otsustasime, et ühe-puulootsik ehitatakse Tipu Looduskoolis. Haabja valmistamise tööd juhendab Aivar Ruukel ja koolitus on planeeritud kahepäevaste tsüklitega kolmel korral. Kõigil huvilistel on võimalik õppepäeva-de raames uudistada ja töödel kaasa lüüa. Õppepäevad toimuvad 27.-28. mail, 30.juunil-1. juulil ja 27.-28. juulil.

Täpsem info Tipu Looduskooli kodulehel.

UUED VABATAHTLIKUD TIPU LOODUSKOOI

Oleme Moritz ja Steffi, selle aasta va-batahtlikud Tipu Looduskoolis. Oleme 19 ja 18 aastat vanad ja lõpetasime eelmisel aastal keskkooli. Mõlemad oleme pärit Ida-Saksamaalt, Moritz Straußbergist ja Steffi Dresdenist.

Peale kahteist aastat koolipingis soo-visime teha praktilist tööd ja oma loodu-sentusiasmi rakendada, seda viimast saab looduskoolis muidugi väga hästi teha.

Viie kuuga oleme kenasti sisse elanud ja naudime elu Soomaal. Sügisel näiteks

ehitasime uue küülikupuuri, paigaldasime rajakaamera, niitsime muru, hooldasime Pauna matkarada, koristasime juurvilju, toitsime kanu ja küülikuid ning toimetasi-me looduskooli õuealal.

Talvisel perioodil peame hoolitsema ainult küülikute eest, sest kanad kolisid soojemasse elukohta. Ka meid viisid külmad ilmad rohkem tubaste tegevuste juurde. Mõtlesime välja õppeprogramme, meisterdasime jõululaada jaoks meeneid ja kavandame talvematka.

Näha on, et ka külmal aastaajal igavust ei teki. Suurt rõõmu pakub meile tulevas-te projektide ettevalmistamine, millest suurimaks on ühepuulootsiku ehitamine. Lisaks soovib Moritz ehitada mesitaru ja Steffi plaanib rajada palja-jala-voja kooli-maja ees olevale alale.

Ootame põnevusega, mida järgnevad 7 kuud meile toovad. Soovime oma siino-leku ajal aktiivselt panustada Tipu Loo-duskooli tegevustesse. Samuti plaanime Eestit ja ka teisi Kirde-Euroopa riike paremini tundma õppida.

Moritz ja Steffi

SOOMAA NOORE LOODUSKAITSJA SÜGISSEMINAR

F: Krista 2x

Soomaa rahvuspargis toimus 15.-16. oktoobril 2016. aastal noore looduskaitse sügisseminar. Esimesel päeval lõunaks kogunes 11 noort Riisa Rantšosse, kus pärast kehakinnitust algas põnev vaimutöö. Nimelt oli päeva eesmärgiks tutvaks saada meie metsades kasvavate puuseentega. Teadmisi oli jagama tulnud puuseente uurija Indrek Sell. Indrek tegi tunni pikkuse sissejuhatuse seente kirevasse maailma, mille järel suundusid kõik Kuuraniidu õpperajale. Sealne vana kodusoomets oli suurepärase paik erinevate puuseente tundmaõppimiseks. Selgeks said nii kännupess, lelapässik ja haavataelik kui ka haruldasem ja just vanadest metsades kasvav roostetorik.

Tagasiteel Kuuraniidult Riisale põikisid noored metsa, et otsida vanadelt haabadelt ja koos haavatelikuga kasvavat kaitsealust puuseent – haavanätsu. Treenitud pilgud leidsidki seene mitmelt puult.

Õhtul lõbustasid noored end käelise tegevusega, mille tulemusel valmisid sh looduslikest materjalidest vahvad loomamaskid.

Pühapäeva hommikul viis buss noored Kabli linnuajama, kus neid ootas Pärnu linnuklubi esimees Eedi Lelov. Eedi ning linnuajama töötaja Jaak Tammekand'iga koos vaadeldi mõrdadesse püütud linde ja nähti ära lindude rõngastamine ning arutleti lindude rände üle. Hiljem vaadeldi nii

Kabli kui Pärnu linnuajalustornis linde ning päeva jooksul nähti üle paarikümne linnuliigi. Päril lähedalt nägid noored ära meie kõige väiksema metsalinnu – põialpoisi, uhke sabaga sabatihase kui hall- ja hõbehaigru.

Eestimaa rahvusparkide noore looduskaitse koolitusprogrammi raames toimuvad kursused alates 2015. aastast kõikides rahvusparkides. Suvine Soomaa noore looduskaitse kursus *Junior Ranger* 2017, mis toimub 4.-6.juulil, ootab Viljandi- ja Pärnumaa koolide 6.-12. klasside loodusest ning kultuuripärandist huvitatud noori osalema! Täpsem info Krista Kingumetsalt (tel: 5562 4391).

Krista

SOOMAA METSAINVENTUUR

Keskkonnaamet annab teada, et Soomaa rahvuspargis sihtkaitsevööndite metsades viiakse läbi metsaelupaikade inventuur vananenud inventuuriga aladel. Inventuur toimub 2017. aastal (tähtaeg on 1. oktoober 2017) ning töö teostab OÜ Metsaruum, keda esindab Marje Talvis.

Töö käigus inventeeritakse (kirjeldatakse) vegetatsiooniperioodil metsakooslused (metsaelupaigatüübid), niidu-, soo- ja teised kooslused, mis jäävad inventeerimiseks määratud alale. Inventeeritava ala pindala on ligikaudu 4823 ha. Veel kontrollitakse Natura 2000 elupaigatüüpide andmekihil olevate elupaigatüüpide tüübi, piiri ja hinnanguliste parameetrite vastavust olukorrale looduses. Kogutud inventuuriandmete, elupaigatüüpide taastamise- ja hooldamisjuhiste ning rikutud elupaigatüüpide taastamistööde soovitude põhjal koostatakse ülevaatlik aruanne.

Keskkonnaameti esindajaks töö teostamise juhendamisel, on kaitse planeerimise büroo kaitse planeerimise spetsialist Meelis Suurkask. Küsimuste korral ja lisainfo saamiseks võtke julgelt ühendust.

ÜRITUSED SOOMAA RAHVUSPARGIS

12. veebruar „Kanga kudumise lühikursus“ Sandra külas Käära talus. Kursusel tutvustatakse töövahendeid ja materjale, lõime arvutamist, käärimist, rakendamist, kanga mahavõtmist ja viimistlemist. Juhendaja tekstiilimeister Eve Varik

15. – 16. veebruar Soomaa naiste käsitsööselts võtab vastu Haanja looduspargi naiste ühenduse Haani Naasõ liikmeid. Haanja naised tutvuvad Soomaal looduse ja elulaadi eripäradega ning Soomaa naiste ettevõtmistega. Soomaa poolne korraldaja Sandra Urvak.

28. aprill toimub Tõramaal Soomaa rahvuspargi looduskeskuses infopäev „Soomaa taluarhitektuur“. 2017. aastal toimub Soomaa rahvuspargis arhitektuuripärandi inventuur. Infopäeval tutvustatakse kavandatavat taluarhitektuuri inventuuri. Infopäeva lektoriteks on Eesti Vabaõhumuuseumi teadurid. Heiki Pärdis räägib taluarhitektuurist ja selle väärtustest laiemalt ning Rasmus Kask tutvustab käivituvat projekti eesmärke ja toimumise plaani.

RAHVUSVAHELINE MÄRGALADE PÄEV

Laupäeval, 4.veebruaril, algusega kell 11.00 olete oodatud Soomaa rahvusparki tähistama rahvusvahelist märgalade päeva

PÄEVAKAVA:

11.00 Kognemine Soomaa rahvusparki looduskeskuses, Kõrtsi-Tõramaal

11.15 - 12.00 Ülevaade Soomaa rahvusparki soolupaikade taastamisest.

RMK looduskaitse spetsialist Priit Voolaid räägib projekti tegevustest rahvusparki rabades.

12.00 - 13.00 „Märgalade olemus ja olulisus“ Jutustab metsamees ja loodusfotograaf Tarmo Mikussaar.

Teemat ilmentavad lektori isiklikud kogemused ja fotojäädvustused.

13.00 Retk Tõramaa puisniidule ja vaatetorni

Retkele annab hoo sisse ning Soomaa ja vee suhetest jutustab kohalik mees Algis Martsoo.

2. veebruaril tähistatakse ülemaailmselt märgalade päeva. Just sel päeval, 2. veebruaril 1971. aastal allkirjastati Iraanis, Ramsari linnas kaalukas rahvusvaheline lepin märgalade kaitseks.

Üritus on huvilistele TASUTA!

Selga ilmastikule vastav riietus ja kaasa oma moonakott!

Vajalik eelregistreerimine!

krista.kingumets@keskkonnaamet.ee,

tel: 5562 4391

SOOMAA NOORE LOODUSKAITSJA KURSUS JUNIOR RANGER 2017

4.-6.juulil Soomaal

Ootame Viljandi- ja Pärnumaa koolide

6.-12. klasside

loodusest ning kultuuripärandist huvitatud noori

Täpsem info: Krista Kingumets (tel: 5562 4391).

krista.kingumets@keskkonnaamet.ee

KANGA KUDUMISE LÜHIKURSUS

12. veebruar Sandra külas Kääral

Kursusel tutvustatakse töövahendeid ja materjale, lõime arvutamist, käärimist, rakendamist, kanga mahavõtmist ja viimistlemist. Juhendaja tekstiilimeister Eve Varik

Täpsem info: Sandra Urvak

LOODUSKAITSE RISTSÕNA

Kõrvale

4. Aasta lind

8. Looduskaitseala Soomaa RP kõrval

9. Eesti rahvuspark

10. Aasta muld

Alla

1. Aasta seen

2. Kaitstav üksikobjekt Soomaa rahvusparkis

3. Aasta orhidee

5. Aasta puu

6. Aasta loom

7. Aasta putukas

Vastused:

1. KuKeSeeN, 2. LeMmJaElaMu, 3. MuPuLjUuS,
4. TuRtElaVi, 5. ViRiPuU, 6. MeTsKiTs, 7. PaElOoLaNe,
8. LePpOja, 9. MaTsAlu, 10. LeEdEmULd